

LFZE/1088/1/2021.

BESZÁMOLÓ MINDEN PÁLYÁZATTÍPUS ESETÉN

Ösztöndíjas neve:

Bevezetés: A tudományos vagy művészeti program címe, tárgya (max. 250 karakter*)

Bolyai-ösztöndíjam (2019-) címe: *Zene, történelem, recepció. Tanulmányok Dohnányi Ernő munkásságának politikai vonatkozásairól.* Erre épülő ÚNKP pályázatom címe: *Dohnányi-problémák. Egy (csaknem) elfelejtett magyar zeneszerző 21. századi recepciójának kérdései.*

A kutatási/művészeti program megvalósulása (max. 1000 karakter*)

Pályázatomban a Dohnányi-recepció problematikus pontjainak egyetemi disszeminációját vállaltam. Vállalásom egyik központi eleme a „Dohnányi és a Dohnányi-kutatás” című doktori szeminárium megtartása volt, melyen azon kívül, hogy a hallgatókat bevezettem az életmű alapvető tudnivalóiba, a hallgatókkal együttműködve magyarázatot kerestünk a kérdésre: miért és hogyan „tűnhetett el” Dohnányi a zenei köztudatból évtizedekre. Ezen belül több órát szenteltem a kutatás nemzetközi irodalmának összefoglalására, a futó Bolyai-ösztöndíjam friss eredményeinek ismertetésére, valamint Dohnányi és a Zeneakadémia kapcsolatának bemutatására [az erről külön vezetett jelenléti ívet ld. a csatolmányban]. Vállalásom szerint két, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemtől független konferenciaelőadást tartottam, melyek nagy érdeklődés mellett valósultak meg. Az LFZE-n belül tartandó záró konferenciára a COVID-2019 járványhelyzet miatt késéssel, 2020 novemberében kerül majd sor. Vállalásomnak megfelelően három doktorandusz, illetve doktorjelölt munkáját segítettem.

A kutatási/művészeti program eredményei, rendezvények, publikációk, illetve publikálásra elkészült kéziratok tételes felsorolása (max. 500 karakter*)

Pályázatomban két, az intézményen kívüli konferencián megtartott előadást vállaltam:

- 1) „A magyar zenei kamara (1938) rövid története”. Előadás az Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság (MZZT) XVI. Tudományos Konferenciáján. Szervező: MZZT. Helyszín: BTK Zenetudományi Intézet. 2019. október 11.
- 2) „Dohnányi Ernő rehabilitációja”. Előadás az *1989 és a rendszerváltás. A társadalmi cselekvés lehetőségei* című konferencián. Szervező: Szegedi Tudományegyetem ÁJTK Politológiai Tanszék (fő szervező). Helyszín: Szeged. 2019. november 28.

Az eredmények tartalmi ismertetése (max. 1000 karakter*)

Doktori kurzusom és előadásaim – amennyire a visszajelzésekből megítélhettem – sikerrel lezajlottak. Itt azonban két más szempontra térnek ki: az ÚNKP-ösztöndíjas időszak alatt jelent meg két fontos publikációm, melyek a kutatás számára alapvetőek lehetnek: egy nagy presztízsű amerikai kiadónál kiadott monográfiám (*A Wayfaring Stranger [...]*, University of California Press, 2020) és a Dohnányi írásait és nyilatkozatait összegyűjtő kötetem (Rózsavölgyi, 2020) [ld. a csatolmányban]. Ezek megvalósításához nélkülözhetetlen segítséget jelentett a program nagyvonalú támogatása. Az előbbi könyv amerikai bemutatójára az ÚNKP által finanszírozott kutatóút során került sor [ld. a csatolmányban]. E kutatóút során a Florida State University zenei könyvtárával való együttműködésben mintegy 530, Dohnányi politikai ügyéhez kapcsolódó dokumentumot (kb. 1200 oldal) digitalizáltam – ezek mostantól Magyarországon is kutathatók. Munkám során egy eddig nem ismert Dohnányi-kéziratra bukkantam, melyben a muzsikus maga reagál a vádakra. E kulcsfontosságú iratot az ÚNKP záró konferenciáján tervezem bemutatni.

Az eredmények várható további hasznosítása (max. 500 karakter*)

Doktori kurzusom nyomán több hallgató kért további együttműködésre: tervezett kottakiadásokhoz, komplex vizsgára készüléshöz, illetve disszertáció-témaválasztáshoz kérték segítségemet. A Dohnányi politikai ügyéről tartott előadásaimat jelentős érdeklődés övezte, ami a továbbiakban, a kutatás előre haladtával várhatóan fokozódni fog. Azóta készülő publikációimban nagy hasznát veszem a kurzus során a hallgatók részéről felmerült kérdéseknek, megjegyzéseknek. Az amerikai kutatóutam során felfedezett dokumentumok pedig jelentősen befolyásolják Bolyai-ösztöndíjas vállalkásom eredményeit.

Kötelező mellékletek: a megvalósult események, rendezvények (oktatás, konferencia, koncert) dokumentációja [...]

- 1-2) A két vállalt előadás meghirdetése, absztraktjai.
- 3) *A Wayfaring Stranger: Ernst von Dohnányi's American Years* c. monográfiám (Oakland, CA: University Press of California, 2020) megjelenése a kiadó honlapján.
- 4) *A Dohnányi Ernő: Válogatott írások és nyilatkozatok* c. kötetem megjelenése a kiadó honlapján.
- 5) A 3. pontban leírt könyv amerikai bemutatója, melyre kutatóutam keretében kerülhetett sor.
- 6) Doktori kurzusom első órájának *handoutja* (kurzusterv stb.).
- 7) Doktori kurzusom jelenléti ívei a pályázatban külön kiemelt témák megvitatásakor.

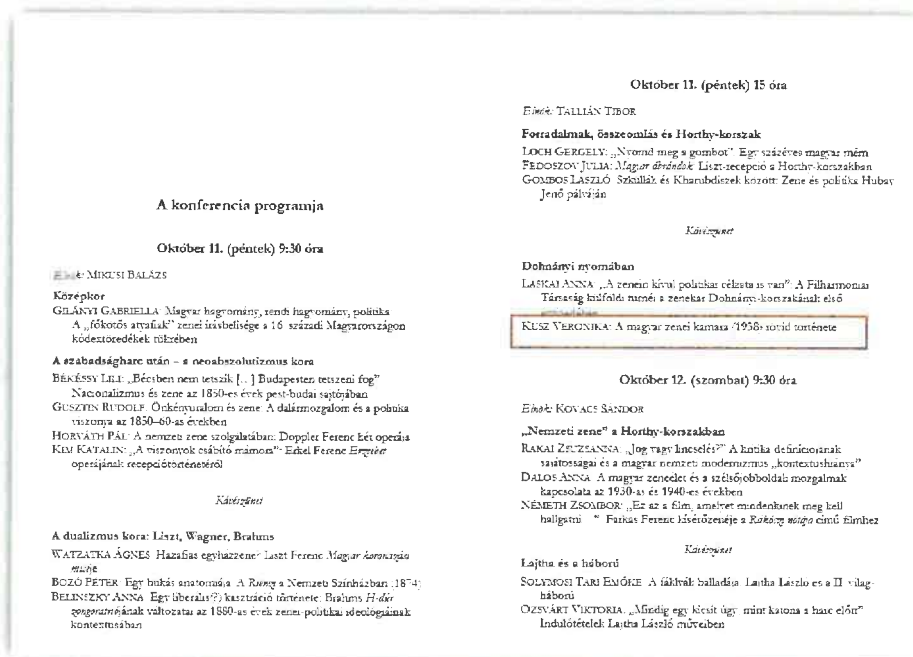
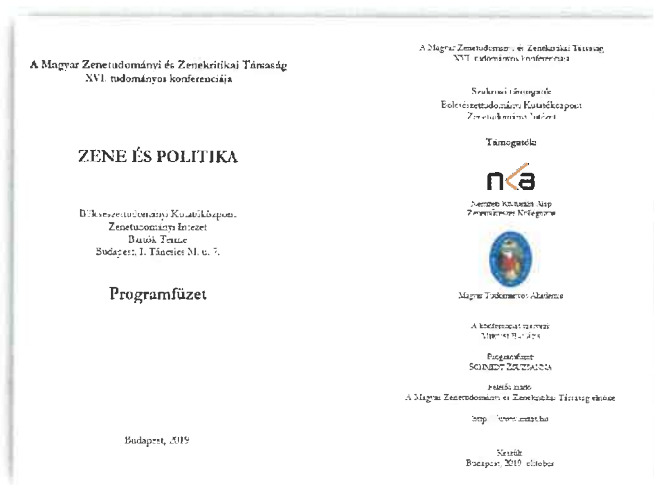
Kelt: Budapest, 2020. június 9.

pályázó aláírása

A szakmai beszámolót jóváhagyom.

.....
témavezető aláírása

1) „A magyar zenei kamara (1938) rövid története”. Előadás az Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság (MZTT) XVI. Tudományos Konferenciáján. Szervező: MZTT. Helyszín: BTK Zenetudományi Intézet. 2019. október 11.

X

2) „Dohnányi Ernő rehabilitációja”. Előadás az *1989 és a rendszerváltás. A társadalmi cselekvés lehetőségei* című konferencián. Szervező: Szegedi Tudományegyetem ÁJTK Politológiai Tanszék (fő szervező). Helyszín: Szeged, 2019. november 28.

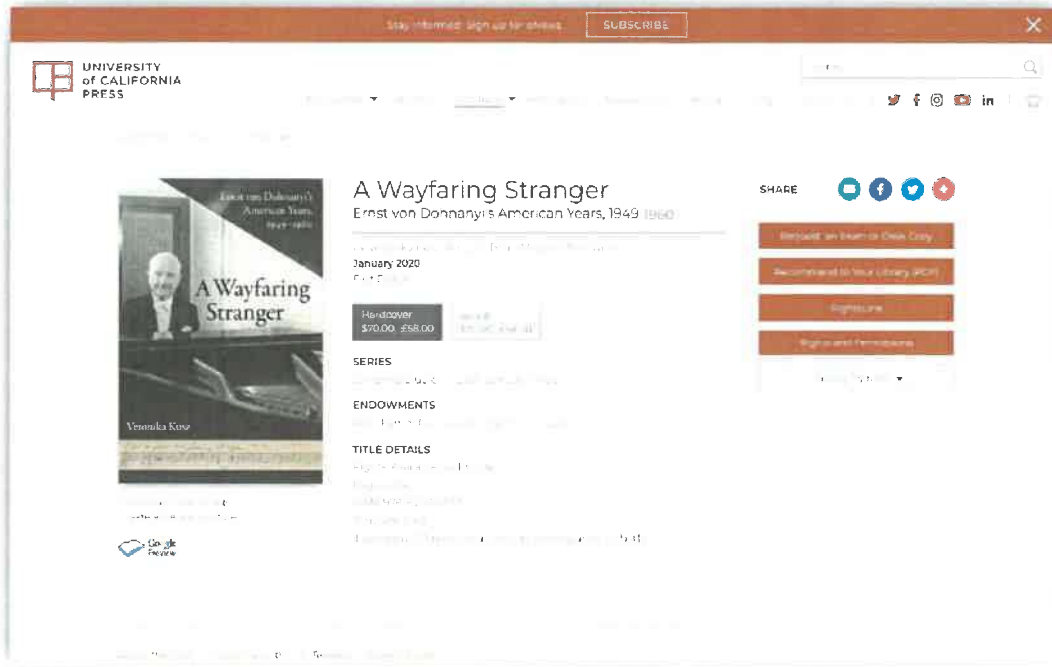
Interdiszciplináris jelenkor-történeti és politológiai konferencia - RÉSZLETES PROGRAM

14.00-15.30 Szekció előadások (Sz 1–Sz 5) folytatás

SZ 2	Társadalmi csoportok elnök: Valuch Tibor, <i>felkért hozzászóló:</i> Valuch Tibor <ul style="list-style-type: none">Bartha Eszter: A munkások és a rendszerváltás: kelet német és magyar választókKisvári Zsófia: Társadalomkritika: gondolkodás meggyújtásulása: az igazságról szóló publikációk tükrében (1960–1989)Huhák Helena: A társadalmi mozgósítás fogalmának megváltozása
SZ 3	A kisebbségi magyar pártok megszervezése 1989 előtt elnök: Bárdi Nándor <ul style="list-style-type: none">Vajda Barnabás: 1989–1990 Szlovákiában: a közélet, politikai és kulturális változásokTóth Szilárd János: A magyar élt és a politikai átrendeződés a vajdaságban, 1990Novák Csaba Zoltán: Az RMDSZ és a romániai magyar kulturális élt: 1989 előtti kapcsolathálózata
SZ 4	Nő, test, politika elnök: Eperjesi Ágnes, <i>felkért hozzászóló:</i> Hódos Miklós <ul style="list-style-type: none">Eperjesi Ágnes: Csemák az asztalon – képzőművészet és politika átfordulás a rendszerváltás korábanAczél Juci: Az államszocializmus demokratikus ellenzékének elmaradt nőemancipáció reflexióirólTurai Hedvig: Anikós Edit: Több lett-e a nő művész 1989 után?
SZ 5	Zene és rendszerváltás elnök: Dalos Anna <ul style="list-style-type: none">Dalos Anna: A zeneélet vitáiról: A Magyar Zeneművészeti Társaság megalakulásaIgnócz Ádám: A kelet-európai zeneudomány nyugati kapcsolatai a hetvenes-nyolcvanas évekbenKusz Veronika: Dohnányi Ernő rehabilitációjaPéteri Lóránt: Adalékok a Budapesti Fesztiválzenekar megalakulásának történetéhez

3) *A Wayfaring Stranger: Ernst von Dohnányi's American Years* c. monográfiám (Oakland, CA: University Press of California, 2020) megjelenése a kiadó honlapján.

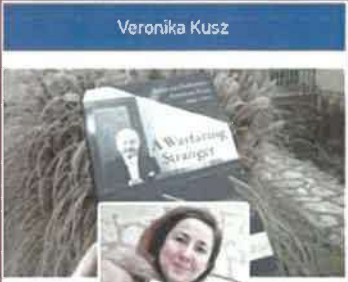
4) *A Dohnányi Ernő: Válogatott írások és nyilatkozatok* c. kötetem (Budapest: Rózsavölgyi, 2020) megjelenése a kiadó honlapján.

5) A 3. pontban leírt könyv amerikai bemutatója, melyre kutatóútam keretében kerülhetett sor.

LECTURE AND BOOK
SIGNING IN HMU 090M
(MUSIC LIBRARY
CONFERENCE ROOM)

Join us
Friday, Jan. 31,
3:00-4:30 pm

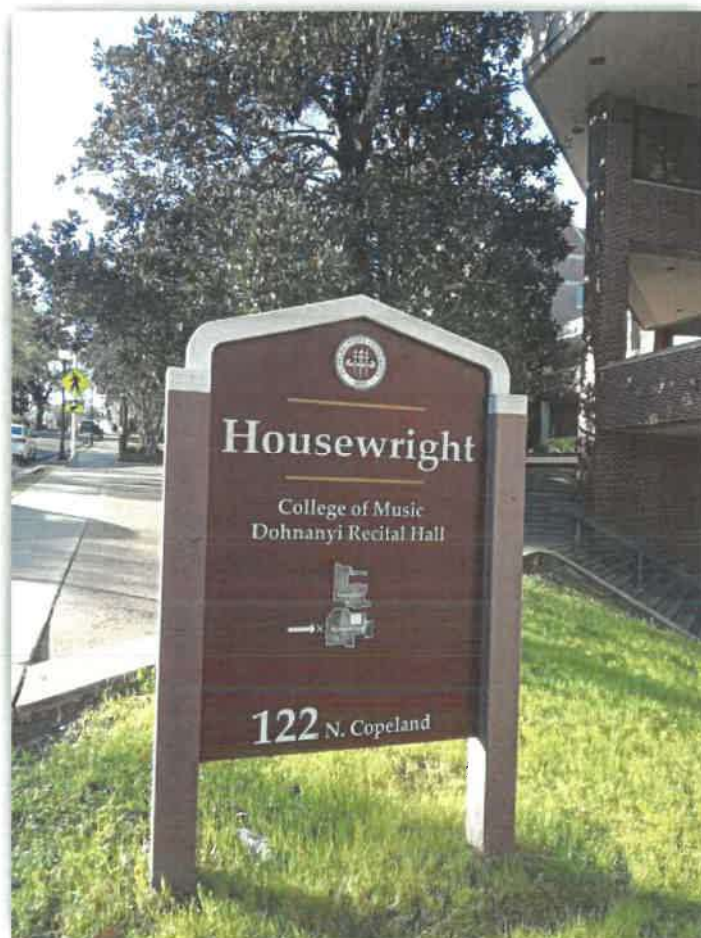
Veronika Kusz

Veronika Kusz

FLORIDA STATE UNIVERSITY
COLLEGE OF MUSIC

A KURZUS BEOSZTÁSA

óra	dátum	cím	érintendő témák	vendég / kiselőadások
I. (1–2.)	szept. 16.	<i>Bevezetés</i>	Pályakép, Dohnányi-irodalom és - kutatás.	
II. (3–4.)	szept. 30.	<i>Amerikai évei</i>	Kései Dohnányi-írások, D. az emigrációban, az amerikai hagyatékok.	③
III. (5–6.)	okt. 14.	<i>Kamarazenéje</i>	D. indulása, korai hatások, Bartók–Kodály–D., kamarazenei művek, kamarazenei felvételek	Osztrosits Eszter ① ② ③ ④ ⑤ ⑦
IV. (7–8.)	nov. 11.	<i>Az előadóművész és pedagógus</i>	Dohnányi zongoraművészi pályája, fogadtatása, repertoárja, felvételei; zongoraművei; zeneakadémiai működése, pedagógiája	Klebiczki György ③ ② ③ ④
V. (9–10.)	nov. 25.	<i>Dohnányi és a zenekar</i>	Zongoraverseny, cadenza; zenekari tételtípusok; D., a Filharmóniai Társaság elnökkarnagya	Orosz Flóra, Laskai Anna
VI. (11–12.)	dec. 9.	<i>A “háborús ügy”</i>	D. vezetői tevékenységének kritikája, a politikai vádak története, D. 1945-ben, 1956-ban és 1989-ben	⑤ ⑥ ⑥
VII. (13–14.)	jan.	<i>Gyermekdal-variációk</i> [beszámolók]	Hatások, epigonizmus, variációs stratégiák	[mindenki]

KÖVETELMÉNYEK

- 1) órai jelenlét
- 2) egy variáció felépítésének és lehetséges modelljeinek bemutatása 10 percben a *Gyermekdal-változatok* c. műből (januári beszámoló óra)
- 3) egy cikkbeszámoló, vagy egy Dohnányi-mű (esetleg tétel) bemutatása/elemezése 10–15 percben az alábbiak közül (a beosztás szerinti időpontban)

Választható cikkek [adataikat ld. fenn]	Választható művek
① Dohnányi: “Emlékkönyvemből” ② Zongoraművészi pályája (Kovács alapján) ③ Pályakezdsének fogadtatása (Gombos alapján) ④ Tanítványi visszaemlékezések ⑤ Breuer: “Dohnányi meghurcoltatása” ⑥ A Zenekamara (Breuer: “Töredékek”)	① 1. vonósnégyes, A-dúr op. 7 ② Szerenád (vonóstrió) op. 10 ③ Négy rapszódia vagy <i>Winterreigen</i> zongorára op. 11 ill. op. 13 ④ 2. vonósnégyes, Desz-dúr op. 15 ⑤ Hegedű–zongora szonáta op. 21 ⑥ <i>Ruralia hungarica</i> op. 32 ⑦ 3. vonósnégyes, a-moll op. 33 ⑧ <i>Stabat Mater</i> op. 46

AJÁNLOTT DOHNÁNYI-IRODALOM (VÁLOGATÁS)

Monográfiák/műjegyzékek

- ◆ Podhradzsky Imre. „The Works of Ernő Dohnányi”. *Studia Musicologica* 6 (1964), 357–373.
- ◆ Vázsonyi Bálint. *Dohnányi Ernő*. Budapest: Zeneműkiadó, 1971 / Budapest: Nap Kiadó, 2002 [2. kiadás].
- ◆ Grymes, James A. *Ernst von Dohnányi. A Bio- Bibliography*. Westport, Connecticut–London: Greenwood Press, 2001 = *Bio-bibliographies in Music* no. 86.
- ◆ Kiszely-Papp Deborah. *Dohnányi Ernő*. Budapest: Mágus Kiadó, 2001 = *Magyar Zeneszerzők* 17. Angol nyelven: *Ernő Dohnányi*. Budapest: Mágus Publishing, 2001 = *Hungarian Composers* no. 17.
- ◆ Ilona von Dohnányi. *Ernst von Dohnányi. A Song of Life*. James A. Grymes (ed.). Bloomington, Indianapolis: Indiana University Press, 2002.
- ◆ Thies, Jochen. *Die Dohnanyis. Eine Familien-biografie*. Berlin: Propyläenm, 2004.
- ◆ Kusz Veronika. *Dohnányi amerikai évei*. Budapest: Rózsavölgyi, 2015. Angol nyelven: *A Wayfaring Stranger: Ernst von Dohnányi's American Years, 1949–60*. Berkeley, CA: University of California Press, 2020.

Dohnányi levelei, írásai

- ◆ Kiszely-Papp Deborah. „»Emlékkönyvemből«. Dohnányi Ernő előadása a Magyar Rádióban Budapest I, 1944. január 30., vasárnap, 18 órakor”. In *Dohnányi Évkönyv 2003* [adatait ld. alább], 27–45.
- ◆ Kelemen Éva (összeáll., szerk.). *Dohnányi Ernő családi levelei*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár – Gondolat Kiadó – MTA Zenetudományi Intézet, 2011.
- ◆ Kusz Veronika (összeáll., szerk.). *Dohnányi Ernő válogatott írásai és nyilatkozatai*. Budapest: Rózsavölgyi, 2020.

Tanulmánykötetek

- ◆ *Dohnányi Évkönyv[ek] 2002–2006/7 és Dohnányi tanulmányok 2015, 2017*. Sz. Farkas Márta, Gombos László, Kiszely-Papp Deborah, Ránki András, Kusz Veronika (szerk.). Budapest: MTA [BTK] Zenetudományi Intézet, 2006–2017.
- ◆ Grymes, James A. (ed.). *Perspectives on Ernst von Dohnányi*. Lanham, Maryland–Toronto–Oxford: The Scarecrow Press, 2005.

Adat- és forrásközlések, hagyatéki leírások

- ◆ Kiszely-Papp Deborah. „Dohnányi Ernő művei és előadóművészi munkássága hangfelvételeken”. In *Dohnányi Évkönyv 2002*. 161–190.
- ◆ Gádor Ágnes – Szirányi Gábor. „Dohnányi Ernő iratok a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem levéltárában. I–III. rész: 1927–1938; 1938. szeptember – 1941. június; 1941. július – 1949. július”. In *Dohnányi Évkönyv 2003, 2004, 2005*. 327–389, 389–426, 389–426.
- ◆ Gombos László. „Dohnányi Ernő művészi tevékenységének sajtóreceptiója. I–V. rész. A pályakezdő évek (1887. január – 1898. április); A nemzetközi karrier kezdete (1898. október – 1901. április); A bécsi évek (1901–1905); Az 1905–1909-es berlini évek; Az 1909–1912-es berlini évek”. In *Dohnányi Évkönyv 2003, 2004, 2005, 2006/7, Dohnányi-tanulmányok 2015*. 137–250, 99–346, 151–338, 59–302, 33–58 és CD-melléklet.
- ◆ Kovács Ilona. „Dohnányi Ernő zongoraművészi pályája. I–II. rész: 1897–1921; 1921–1944”. In *Dohnányi Évkönyv 2005, 2006/7*. 63–150, 303–360.
- ◆ Sávoly Tamás. „Dohnányi Ernő működése a Magyar Rádióban a Rádióélet című hetilap alapján. I–IV.” In *Dohnányi Évkönyv 2003, 2004, 2005, 2006/7*. 251–326; 347–388, 339–388, 361–414.

Tanulmányok

- ◆ Tovey, Donald Francis. „Dohnányi, Ernst von”. In *Cobbett's Cyclopedic Survey of Chamber Music, vol. 1*. Walter Wilson Cobbett, Colin Mason (eds.). London–New York–Toronto: Oxford University Press, 1929, 2¹⁹⁶³. 327–331.
- ◆ Vázsonyi Bálint. „Adatok Bartók és Dohnányi kapcsolatához”. In *Magyar zenetörténeti tanulmányok Mosonyi Mihály és Bartók Béla emlékére*. Bónis Ferenc (szerk.). Budapest: Zeneműkiadó, 1973. 245–256.
- ◆ Kovács Sándor. „Dohnányi Ernő. Művészete és pedagógiai nézetei”. In *A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola 100 éve. Dokumentumok, tanulmányok, emlékezések*. Ujfalussy József (szerk.). Zeneműkiadó: Budapest, 1977. 184–198.
- ◆ Vázsonyi Bálint. „Dohnányi at the Piano 1955, 1956, 1959”. Lemezkísérő-füzet. Hungaroton, HCD 12085, 1993.
- ◆ Breuer János. „Töredékek Dohnányiról”. *Muzsika* 41/9–11 (1998. szeptember–november). 30–35, 30–32, 19–21.
- ◆ Kovács Ilona. „Dohnányi Ernő zeneszerzői műhelyében. Az I., A-dúr vonósnégyes (op. 7) I. tételének születése”. *Magyar Zene* 43/2 (2005. május). 155–178.
- ◆ Kovács Ilona. „Vázlatok–fogalmazványok Dohnányi Ernő kézírataiban”. *Magyar Zene* 46/4 (2008. november). 451–470
- ◆ Grymes, James A. „Ernst von Dohnányi and Communist Hungary in Early Cold War”. *Acta Musicologica* 84/1 (2012). 65–86.
- ◆ Kusz Veronika. „Floridából Budapestre: Az amerikai Dohnányi-hagyaték hazatérése”. In *Zenetudományi dolgozatok 2015–2016*. Gilányi Gabriella. Budapest: MTA BTK Zenetudományi Intézet, 2018. 143–159.
- ◆ Laskai Anna. „»Hát, kultúrembereknek mindig van«. Dohnányi Ernő könyv- és kottatárának története”. *Muzsika* 60/10, 61/11 (2017. december, 2018. január). 11–15, 14–18.

Visszaemlékezések Dohnányiról

- ◆ Carroll, Charles Michael. „Memories of Dohnányi”. In James A. Grymes (ed.), *Perspectives on Ernst von Dohnányi*, 233–241.
- ◆ Devich Márton. „Pódium és katedra. Beszélgetés Váci Károllyal”. *Muzsika* 45/4 (2002. április), 10–14.
- ◆ Dohnányi Ernő. *Búcsú és üzenet*. München: Nemzetör, 1962.
- ◆ Földes Andor. *Emlékeim*. Budapest: Osiris Kiadó, 1995.
- ◆ Smith, Catherine A. „Dohnányi as a Teacher”. *Klavier* 16/2 (1977. február), 16–22. 2. „Dohnányi as a Teacher”. In *Perspectives on Ernst von Dohnányi*, 243–252. Magyarul: „A Dohnányi-metodika 3. Catherine A. Smith: Dohnányi, a tanár”. Kovács Ilona (ford.). *Parlando* 47/1 (2005), 14–18.

Dohnányi-disszertációk tematikája (LFZE)

Kovács Ilona (PhD, 2009): kamarazenei Klebniczki György: zongoraetűdök (DLA, 2019) vázlatok
Kusz Veronika (PhD, 2010): amerikai évek Orosz Flóra: Mozart-cadenzáék (DLA, folyamatban)
Nagy Enikő: Szerenád op. 10 (DLA, 2011) Laskai Anna: Filharmóniai Társaság (PhD, folyamatban)
Pintér Dávid: 2. vonósnégyes op. 15 (DLA, 2017) Osztroits Eszter: Zathureczky (DLA, folyamatban)

DOHNÁNYI ERNŐ ÉLETTÚTJA (ÁTTEKINTÉS)

időszak	helyszín	tevékenység	főbb személyek	főbb művek
1877–1894	Pozsony	ált. és zenei tanulmányok	D. Frigyes Szlahey Otília D. Mária	főleg zongora-, kamara és kis egyházzenei művek
1894–1897	Budapest	zeneakadémiai tanulmányok	Thomán István Koessler János Johannes Brahms	e-moll kvintett op. 10 <i>Zrínyi-nyitány</i>
1897–1905	Bécs (Pozsony, Bp.)	koncertezés, művei kiadása indul	Kunwald Elza Hans Richter	e-moll zongoraverseny op. 5 A-dúr kvartett op. 7 Szerenád op. 10
1905–1915	Berlin	berlini főiskola, koncertezés	Joseph Joachim Galafrés Elsa	<i>Pierrette fátyla</i> op. 18 fisz-moll szvit op. 19 <i>Gyermekdal-variációk</i> op. 25 2. kvintett op. 26
1915–1944	Budapest	budapesti zeneakadémia (1919, 1928, 1934); Filharmóniai Társaság (1917); Rádió (1931) amerikai turnék; európai turnék (zenekarral is)	Hubay Jenő Kodály / Bartók ... Zachár Ilona	<i>Ünnepi nyitány</i> op. 31 <i>Ruralia hungarica</i> op. 32 <i>Szimfonikus percek</i> op. 36 <i>Cantus vitae</i> op. 38
1944–1949	≈	kevés koncert, tucumáni főiskola		h-moll zong. vers. op. 42
1949–1960	Tallahassee	floridai egyetem	Edward Kilenyi	<i>Siabai Mater</i> op. 46 <i>Amerikai rapsz.</i> op. 47